

Opzetten van een Thermisch Rekenmodel

Met een thermisch rekenmodel is een beeld van de warmtestromen van binnen het huis naar buiten te vormen. Die warmte stroomt weg door de "schil", het buitenoppervlak. Die "schil" bestaat uit wanden, daken en vloeren die met de buitenlucht of de bodem in contact staan. Naar een aangrenzend huis dat ook verwarmd wordt stroomt zo weinig warmte weg dat dit verwaarloosd mag worden. De schil oppervlakken ($A_1, A_2, \dots$ enz.) zijn verdeeld over verschillende binnenruimten en kunnen verschillende "pakket constructies" hebben. Omdat zo'n pakket vaak uit meer lagen bestaat is het nodig van elke laag de warmteweerstand per vierkante meter (R_i) te bepalen. De warmtegeleiding (λ) van de materialen en de dikte (d) van de lagen zijn hierbij van belang. Materiaalgegevens zijn uit diverse bronnen te verkrijgen. Met de formule $R_i = d/\lambda$ is de weerstand per laag te bepalen. Opgeteld leveren de weerstanden van alle lagen in een pakket samen de warmteweerstand R_c van een vierkante meter pakket constructie op. Met de formule $U = 1/R_c$ is dan de warmtegeleiding per vierkante meter (U-waarde) voor een pakket constructie te berekenen. De warmtestroom door alle delen van de schil naar buiten wordt bepaald door het temperatuurverschil en door de totale warmtegeleiding door de schil (C_{totaal}). Daarvoor geldt de formule: $C_{\text{totaal}} = U_1 \cdot A_1 + U_2 \cdot A_2 + \dots + U_n \cdot A_n$. Samen met een gekozen waarde voor de temperaturen binnen en buiten is dan de warmtestroom $Q_{\text{totaal}} = C_{\text{totaal}} \cdot (T_{\text{binnen}} - T_{\text{buiten}})$ door de schil te berekenen. Met de gebruikte oppervlakken A_x per ruimte is ook het warmteverlies apart per ruimte te bepalen. Dan geldt voor ruimte x : $Q_x = A_x \cdot U_x \cdot (T_{\text{binnen}} - T_{\text{buiten}})$ Door de berekening op te splitsen over de aparte ruimten in het huis is te vinden waar de verliezen relatief groot zijn. Zo kan er op die plaatsen bijvoorbeeld meer isolatie worden aangebracht. Met een nieuwe berekening, met daarin de veranderde of nieuwe pakket constructies en oppervlakken, wordt het te verwachten effect van de verbeterde isolatie op de warmteverliezen zichtbaar. Tenslotte is in te schatten hoe goed het bereikte resultaat dan is via de berekening van enkele veel gebruikte kentallen.

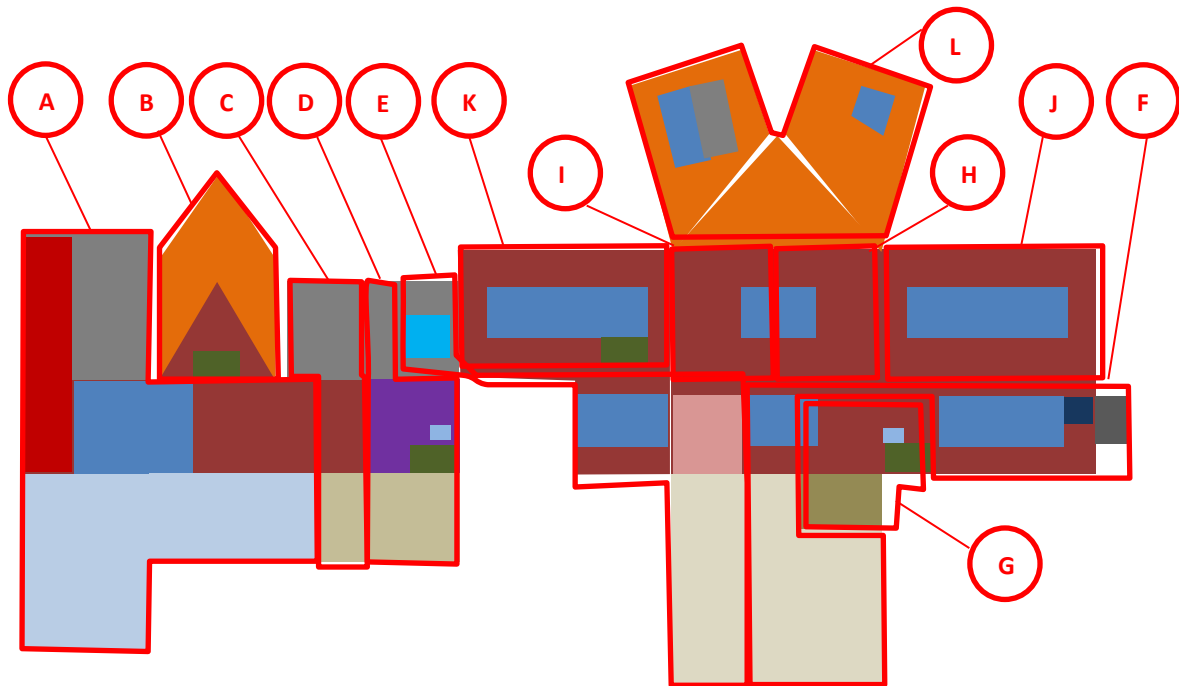
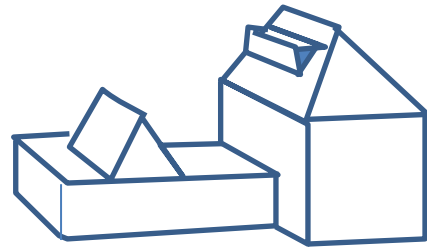
In acht stappen naar het energielabel:

Een rekenmodel van het eigen huis is in praktijk in acht stappen te maken. Het zelf inschatten van het energielabel van het eigen huis is daarmee mogelijk :

- 1-Maak een schil-plattegrond
- 2-Meet de oppervlakken
- 3-Inventariseer de lagen
- 4-Bereken de pakket U-waarden
- 5-Bereken het warmteverlies
- 6-Bekijk het verbeter effect
- 7-Vergelijk met kentallen
- 8-Schat het energie-label

1-Maak een "schil" plattegrond

Maak een plattegrond van de "schil" van het huis en geef per binnenruimte aan welke soort buitenwand of dak "pakket constructies" er in is toegepast. Vereenvoudig de vorm van het huis en "klap het uit".

nr	Pakket constructie	nr	Ruimte
1	Muur halfsteens	A	Studeerkamer
2	Muur +5cm EPS	B	Schuurzolder
3	Spouwmuur	C	Bijkeuken
4	Spouwmuur +5cm EPS	D	Hal+WC beneden
5	Lichtkoepels PC dubbel	E	Huiskamer achter
6	Raam 1 pane	F	Huiskamer voor
7	Raam 2 pane	G	Hal voor beneden
8	Raam 3 pane	H	Hal boven
9	Plat dak +5cm PUR	I	Douche boven
10	Schuin dak +5cm EPS	J	Slaapkamer voor
11	Hout dak erker	K	Slaapkamer achter
12	Hout	L	Zolder en dakkapel
13	Vloer + 5cm EPS		
14A	betonvloer op zand+hout		
14B	betonvloer op zand+tegels		
14C	granito vloer op zand		

2-Bepaal de oppervlakken.

Meet hoeveel oppervlak elk pakket in elke binnenruimte beslaat. Uit de optelling volgt het totale oppervlak waardoor warmteverlies optreedt: het schil oppervlak A_{verlies} .

Constructie in 2012		Schil oppervlak in m ² per ruimte												Schil m ²
nr	Soort	A Studeerkeramer	B Schr Zolder	C Bij Keuken	D Hal-WC Bene	E huisk Achter	F Huis kar voor	G Hal voor Bene	H Hal Bo ven	I Dou che Bov	J Slpk voor	K Slpk Ach ter	L Zold er+dakkp	Tot per soort
1	Muur halfsteens	0,0	0,0	0,0	4,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	4,0
2	Muur +5cm EPS	21,1	3,0	6,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,0	31,8
3	Spouwmuur	0,0	0,0	0,0	0,0	18,9	0,0	13,5	13,5	13,5	8,1	2,7	0,0	70,2
4	Spouwmuur +5cm EPS	0,0	0,0	0,0	0,0	5,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	5,0
5	Lichtkoepels PC dubbel	0,0	0,0	0,0	0,0	2,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2,5
6	Raam 1 pane	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,3
7	Raam 2 pane	5,5	0,0	0,3	0,5	3,0	2,6	0,6	0,5	0,8	1,6	1,1	2,4	19,0
8	Raam 3 pane	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,0
9	Plat dak +5cm PUR	10,0	0,0	6,8	5,4	15,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	3,0	40,2
10	Schuin dak +5cm EPS	0,0	10,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	37,5	48,3
11	Hout dak erker	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2,0
12	Hout	1,1	0,4	0,0	0,4	0,8	0,0	1,0	0,0	0,0	0,0	0,4	0,0	4,0
13	Vloer + 5cm EPS	0,0	0,0	0,0	0,0	36,3	9,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	45,3
14A	betonvloer op zand+hout	19,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	19,5
14B	betonvloer op zand+tegels	0,0	0,0	6,8	7,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	14,3
14C	granito vloer op zand	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	6,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	6,0
	Schil m ² per ruimte	57,1	14,2	20,5	17,9	81,4	14,6	21,3	14,0	14,3	9,7	4,2	43,9	
Schil oppervlak, A _{verlies}													Totaal m2	313,2

3-Inventariseer de lagen

Bepaal de thermische geleiding λ van de gebruikte pakket materialen, luchtsponen en hun laagdikte d. Bereken daaruit per laag de R_f -waarde per vierkante meter.

Laag Code	Materiaal	λ [W/mK]	d [m]	R_f waarde per m2 laag [m2K/W]
1	Cement (binnenmuur)	0,93	0,01	0,011
2	Cement (buitenmuur,vochtig)	1,16	0,01	0,009
3	Kalkzandsteen (binnenmuur)	1,2	0,1	0,083
4	Rode baksteen (binnenmuur)	0,6	0,1	0,167
5	Rode baksteen (buitenmuur,vochtig)	0,78	0,1	0,128
6	Beton (vloeren begane grond)	1,4	0,1	0,071
7	Gipskartonplaat (voorzetwanden)	0,25	0,01	0,040
8	Gips stucwerk	0,25	0,005	0,020
9	Wand/vloertegels	1,2	0,005	0,004
10	Hardhout (deuren, sluitvlakken)	0,17	0,05	0,294
11	Multiplex	0,13	0,01	0,077
12	Spaanplaat	0,15	0,02	0,133
13	Naaldhout (kozijnen, dakbeschot, vloerplanken)	0,14	0,022	0,157
14	Polystyreen schuim (binnen)	0,035	0,05	1,429
15	PUR schuim (spouwmuuren, plat dak)	0,035	0,06	1,714
16	Kingspan Kooltherm	0,021	0,15	7,143
17	Luchtlaag 4 mm			0,090
18	Luchtlaag 6 -12 mm	0,025		0,150
19	Luchtlaag 25 -100mm			0,180
20	Kingspan Kooltherm	0,021	0,1	4,762
21	Luchtlaag inc, reflectie20-30mm			0,570
22	Overgang lucht->wand binnen Rsi			0,130
23	Overgang lucht->wand buiten Rse			0,040
24	PE folie 0,2 mm dikte			0,001
25	Pannen, panlatten			0,060
26	Dakbedekking / grind			0,060
27	Glas Enkel			0,170
28	Glas Dubbel			0,667
29	Glas 4-6-4-6-4mm (3-laags)			1,500
30	[geen]			
31	EPS Hoge dichtheid 12 cm	0,035	0,12	3,429
32	Koper	390	0,001	0,000
33	Aluminium	120	0,001	0,000
34	Roestvast staal	20	0,001	0,000
35	Glas	1,5	0,004	0,003
36	Water	0,6	0,001	0,002
37	Polycarbonaat lichtkoepel			0,357
38	Isolatie schuim / vlokken / wol	0,04	0,1	2,500
39	Zink	116	0,001	0,000
40	Lood	35	0,001	0,000
41	Aerogel deken	0,014	0,05	3,571

4-Bepaal de U-waarde voor elk pakket

Inventariseer uit welke lagen de verschillende pakketten in de buitenschil bestaan. Bereken per type pakket-constructie de R_c -waarde door optellen van R_i -waarden per laag.

Bereken dan de pakket U-waarde met de formule : $U=1/R_c$.

2012 VOOR TRANSITIE		Lagen opbouw (zie laag code in stap 3)							Pakket Rc-waarde	Pakket U-waarde
Pakket constructie									m2K/W	W/m2K
nr	Soort									
1	Muur halfsteens	5	8						0,148	6,747
2	Muur+5cm EPS	5	8	14	7				1,617	0,619
3	Spouwmuur	5	19	3	8				0,412	2,430
4	Spouwmuur+5cm EPS	5	19	3	8	14	7		1,880	0,532
5	Lichtkoepels PCdubbel	37							0,357	2,800
6	Raam 1 pane	23	27	22					0,340	2,941
7	Raam 2 pane	23	28	22					0,837	1,195
8	Raam 3 pane	23	29	22					1,670	0,599
9	Plat dak+5cm PUR	13	15	26					1,931	0,518
10	Schuin dak+5cm EPS	25	13	14					1,646	0,608
11	Hout dak erker	13	26						0,217	4,605
12	Hout	10							0,294	3,400
13	Vloer + 5cm EPS	14	13						1,586	0,631
14A	betonvloer op zand+hout	6	7	13					0,269	3,723
14B	betonvloer op zand+tegels	6	9						0,076	13,228
14C	granito vloer op zand	6	9						0,076	13,228

5-Bereken het warmte verlies

Kies een vaste temperatuur waarde van bijvoorbeeld $T_{\text{binnen}} = 20^{\circ}$ Celsius binnen, $T_{\text{buiten}} = -20^{\circ}$ Celsius voor de buitenlucht (vrije buitenmuren en daken) en neem $T_{\text{bodem}} = 10^{\circ}$ Celsius als gemiddelde bodem temperatuur (laagste vloeren). Hierbij geldt : $\Delta T = T_{\text{binnen}} - T_{\text{buiten}}$. Dit levert een indicatie van de maximaal weglekkende warmte in de winter. Bereken deze warmtestroom per type constructie x tussen binnenruimte en buitenlucht, of binnenruimte en bodem, bij de gekozen temperaturen, met de formule :

$$Q_x = A_x \cdot U_x \cdot (T_{\text{binnen}} - T_{\text{buiten}})$$

Uit de optelsom volgt het totale warmteverlies in winterse omstandigheden: Q_{totaal} .

[Opmerking: op vergelijkbare manier is een berekening per ruimte te maken door verder uit te splitsen. Zo is zelfs rekening met verschillende binnentemperaturen te houden.]

Berekening van warmteverliezen					
Pakket nr	Huis 1938 in oktober 2012	Delta T	Opper-Vlak A_x	Pakket U_x -waarde	Warmte Verlies Q_x
	Soort packet constructie	[K]	[m ²]	[W/m ² K]	[W]
1	Muur halfsteens	40	4,0	6,747	1079,6
2	Muur+5cm EPS	40	31,8	0,619	787,0
3	Spouwmuur	40	70,2	2,430	6823,2
4	Spouwmuur+5cm EPS	40	5,0	0,532	106,4
5	Lichtkoepels PC dubbel	40	2,5	2,800	280,0
6	Raam 1 pane	40	0,3	2,941	29,4
7	Raam 2 pane	40	19,0	1,195	908,8
8	Raam 3 pane	40	1,0	0,599	24,0
9	Plat dak+5cm PUR	40	40,2	0,518	831,5
10	Schuin dak+5cm EPS	40	48,3	0,608	1174,0
11	Hout dak erker	40	2,0	4,605	368,4
12	Hout	40	4,0	3,400	544,0
13	Vloer + 5cm EPS	10	45,3	0,631	285,4
14A	betonvloer op zand+hout	10	19,5	3,723	724,2
14B	betonvloer op zand+tegels	10	14,3	13,228	1885,0
14C	granito vloer op zand	10	6,0	13,228	793,7
	Benodigde verwarmingscapaciteit		kW	Q_{totaal}	16,6

7-Vergelijk met kentallen

Het bereikte resultaat na de maatregelen is met verschillende kentallen te vergelijken. Zo is te zien hoe 'goed' het resultaat is.

Een eenvoudig zelf te bepalen kental is de globale K-waarde. Deze laat zich met een grafiek vergelijken met diverse andere kentallen. Om de K-waarde te berekenen zijn twee gegevens nodig: de totale warmtegeleiding C_{totaal} en het totale schil oppervlak A_{verlies} . Dit oppervlak is in stap 2 bepaald. Rest nog te berekenen wat C_{totaal} is. Deze wordt gevonden uit de optelsom van de vermenigvuldiging R_x / A_x per pakket constructie zoals hieronder aangegeven in de tabel.

		1938 BOUW			2012 VOOR			2016 NA TRANSITIE		
		Pakket	Schil		Pakket	Schil		Pakket	Schil	
Schil		Rwaarde	opper		Rwaarde	opper		Rwaarde	opper	
nr	Soort (2012 situatie)	m2K/W	vlak		m2K/W	vlak		m2K/W	vlak	
		Rx	Ax	Ax / Rx	Rx	Ax	Ax / Rx	Rx	Ax	Ax / Rx
1	Muur halfsteens	0,148	4,0	26,990	0,148	4,0	26,990	3,005	4,0	1,331
2	Muur+5cm EPS				1,617	31,8	19,675	3,045	31,8	10,445
3	Spouwmuur	0,412	70,2	170,579	0,412	70,2	170,579	1,946	70,2	36,077
4	Spouwmuur+5cm EPS	0,412	5,0	12,150	1,880	5,0	2,659	3,414	5,0	1,464
5	Lichtkoepels PCdubbel				0,357	2,5	7,000	0,997	2,5	2,507
6	Raam 1 pane	0,040	0,3	6,250	0,340	0,3	0,735	0,660	0,3	0,379
7	Raam 2 pane	0,040	10,0	250,000	0,837	19,0	22,721	1,157	19,0	16,435
8	Raam 3 pane	0,040	1,0	25,000	1,670	1,0	0,599	1,670	1,0	0,599
9	Plat dak+5cm PUR	0,217	10,0	46,053	1,931	40,2	20,788	1,931	40,2	20,788
10	Schuin dak+5cm EPS	0,257	53,0	206,111	1,646	48,3	29,349	3,114	48,3	15,509
11	Hout dak erker	0,217	2,0	9,211	0,217	2,0	9,211	1,723	2,0	1,161
12	Hout	0,294	4,0	13,600	0,294	4,0	13,600	1,800	4,0	2,223
13	Vloer + 5cm EPS	0,157	40,0	254,545	1,586	45,3	28,536	4,657	45,3	9,716
14A	betonvloer op zand+hout	0,229	4,0	17,500	0,269	19,5	72,420	0,269	19,5	72,420
14B	betonvloer op zand+tegels				0,076	14,3	188,504	0,076	14,3	188,504
14C	granito vloer op zand	0,076	6,0	79,370	0,076	6,0	79,370	0,076	6,0	79,370
A schil totaal			209,5			313,2			313,2	
C-totaal W/K				1117,4			692,7			458,9

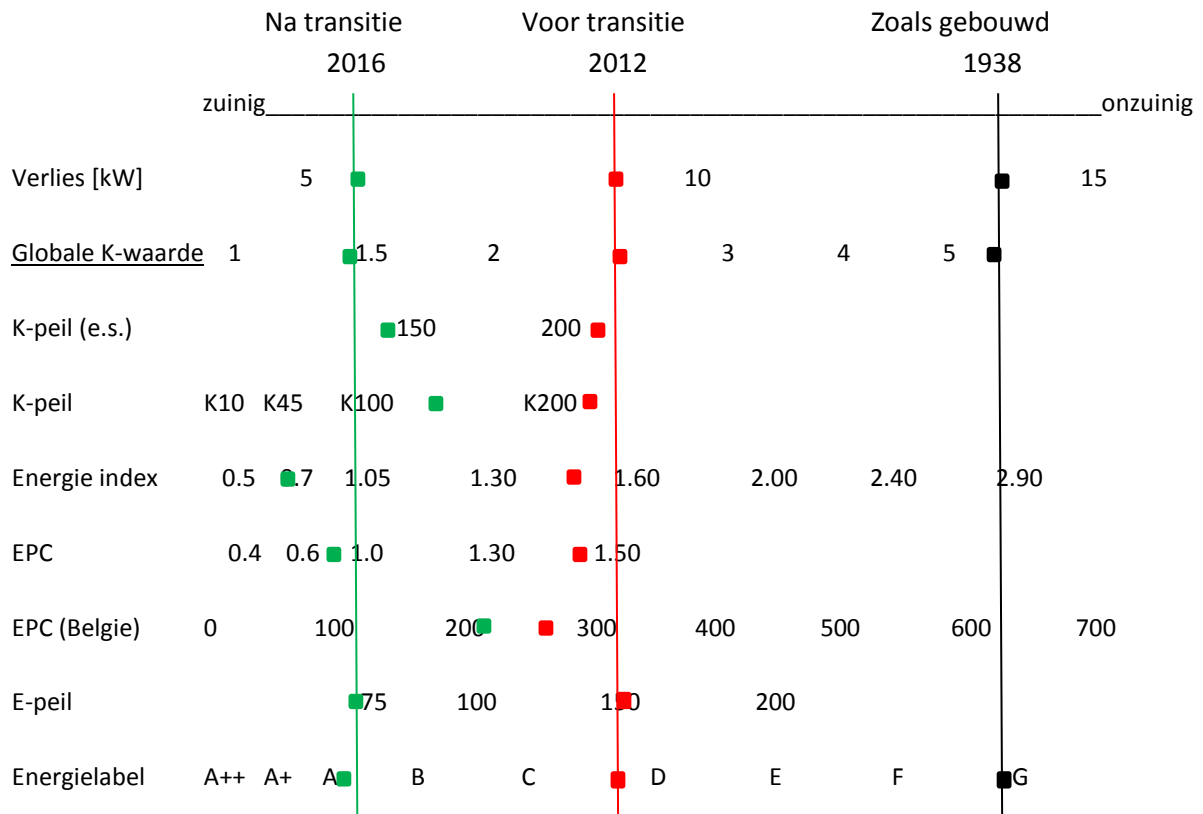
De Globale K-waarde = $C_{\text{totaal}} / A_{\text{verlies}}$ is uitgedrukt in Watt per m² per graad Celsius. Hij is goed te vergelijken met diverse gangbare kentallen. In feite is het de warmtegeleiding gemiddeld over de hele schil genomen, van binnen naar buiten.

Voor huis 1938 leidt de berekening van K-globaal tot het volgende :

Jaar	C_{totaal} [W/K]	A_{verlies} [m ²]	Globale K-waarde [W/m ² K]
1938	1117,4	209,5	5,33
2012	692,7	313,2	2,21
2016	458,9	313,2	1,47

8-Schat het energielabel

Zwart: huis 1938 zoals gebouwd

Rood: situatie voor de transitie in 2012

Groen: na de transitie in 2016

Deze vergelijking van diverse berekende en eerder vastgestelde kentallen voor huis 1938 laat zien dat met de **globale K-waarde** een eerste voorspelling van het te verwachten energielabel mogelijk is. Ligt die waarde onder $1,5 \text{ W/m}^2\text{K}$ dan zal het energielabel A waarschijnlijk worden gehaald.